

Ə D Ə B İ Y Y A T Ş Ü N A S L I Q

UOT 82

GÜNAY ŞİRƏLİYEVƏ*

ASİM YADİGARIN YARADICILIĞINDA CƏNUB MÖVZUSU

Naxçıvan ədəbi mühitinin yetirdiyi görkəmli simalardan biri də Asim Yedigardır. Asim Yedigardır müxtəlif səpkili, fərqli mövzulu şeirləri, poemaları, dramları ilə ədəbi ictimaiyyətin dərin rəğbətini qazanan şairin yaradıcılığında cənub mövzusu da özünəməxsus yer tutur. Asim Yedigardır bir şair kimi öz vətəninə, yurdunu həmişə sevmiş, o taylı, bu taylı vətəninə azadlığı keşiyində durmuşdur.

Məqalədə də məhz şairin cənub mövzusunda yazdığı əsərlər təhlilə cəlb edilmiş, həllini gözləyən məsələlərə aydınlıq gətirilmişdir. Aparılan təhlil və tədqiqatlar imkan verir deyək ki, şairin yaradıcılığında cənub mövzulu əsərlər öz forma və məzmununa, xarakterik xüsusiyyətlərinə görə olduqca maraqlıdır. Tədqiqatlar nəticəsində müəllif bir sıra maraqlı elmi nəticələr əldə etmişdir.

Açar sözlər: *Asim Yedigardır, cənub mövzusu, şeir, şair, ədəbi mühiti*

Asim Yedigardır 2000-ci ildə “Şirvanşər”də çap olunan “Unut bu sevdanı” adlı kitabına özünün yazdığı “Söz haqqında söz” məqaləsində yazırdı: “Mən sözlə oynayıram. O sözlə ki, dünən vardı, bu gün var, sabah da olacaq. Dünəndən bu günə yol gələn, bu gündən sabaha yol başlayan söz mənim üçün canlı bir varlıqdır. Dərdimi onunla bölüşə bilirəmsə, onu sevincimə ortaq edə bilirəmsə, onu deyib qurtarandan sonra bir azacıq nəfəs ala bilirəmsə - Sözü ürək dostu, can sırdaşı deməyim, bəs nə deyim? Mən sözün quluyam, ona bəndəlik etmək mənim üçün xoşdur” (2, s. 3).

“Ana” adlı ilk şeirini 1972-ci ildə Şərur rayonunda çıxan “İşıqlı yol” (“Şərurun səsi”) qəzetində dərc etdirən şair o gündən bu günə kimi özünün dediyi kimi “yaxasından əl çəkməyən sözə-Tanrıya bəndəlik edir”. Müxtəlif səpkili, müxtəlif mövzulu şeirləri, poemaları, dramları ilə ədəbi ictimaiyyətin və oxucularının rəğbətini qazanan şairin yaradıcılığında Cənub mövzusu da özünəməxsus bir yer tutur. Onun indiyə kimi mətbuatda, kitablarında, ədəbi almanaxlarda bu mövzuda 30-a yaxın şeiri, bir poeması, iki mənzum dramı çap olunub.

Asim Yedigardırın Cənub mövzusunda yazdığı ilk əsəri 1974-ci ildə yazdığı “Nənəmin arzusu” şeiridir. Şair bu şeirini əmisi şair Əliyər Yusifliyə ithaf edib. Yeri gəlmişkən xatırladıram ki, Əliyər Yusifli (1929-1993) Naxçıvan ədəbi mühitinin yetirdiyi istedadlı şairlərdən biri olub. Onun 5 kitabı Bakıda, bir kitabı Moskvada çapdan çıxmış, 10-a qədər dram əsərinin dördü Cəlil Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrında, bir pyesi isə Gəncə teatrında tamaşaya qoyulmuşdur.

Əliyər Yusifli 1968-1970-ci illərdə Moskvada Maksim Qorki adına Ədəbiyyat İnstitutunda oxuduğu zaman yazdığı onlarla şeiri içərisində “Bakı vağzalında” adlı gözəl bir şeir də yazmışdır. Əliyər Yusifli Bakı vağzalında qatarlara baxır. Gəncəyə, Lənkərana, Ağdama, Naxçıvana gedən qatarlar arasında o, bir qatarı da axtarır. Amma o qatarı tapa bilmir. Bu isə şairi qəmə qərq edir:

Gəzirəm vağzal mən qədəm-qədəm,
Gözümlə öpürəm kiçik dağları.
Gəzib axtarsam da tapa bilmirəm
Bakıdan Təbrizə gedən qatarı. (136, s.59)

Məhz elə ona görə də Asim Yadigar “Nənəmin arzusu” şeirini əmisi Əliyər Yusiflinin bu şeirindən təsirlənərək yazır. Nənəsinin arzusu nə idi. Şair bunu öz oxucuları ilə bölüşür:

Nənəmin müqəddəs arzusu vardı,
Təbrizin yolları açılacaqdı.
Mənim də əlimdən yapışıb nənəm,
Özüylə Təbrizə aparacaqdı. (2, s. 42)

Dörd bacısı, bir qardaşı o tayda qalan, 102 il yaşayan iki oğul, üç qız anası, iyirmidən artıq nəvə-nəticəsi olan qoca bir qarı ümidini üzmür, yolların açılacağı günün həsrətilə də ömrünü başa vurur. O, həmişə nəvəsinə-gələcək şair Asim Yadigara söz verir ki, səni də özümlə Təbrizə aparacağam:

Hər gecə yuxuma girirdi Təbriz,
Mən onun eşqiylə uçan quş idim.
İlk eşqim, ilk butam olmuşdu Təbriz,
Mən ona yuxuda vurulmuş idim. (2, s.42)

Nənə yüz iki yaşında 1974-cü ildə dünyadan köçür. Təzə-təzə yaradıcılığa başlayan bu acı dərddən “Arazı göz yaşları ilə daşırdan” Asim Yadigar nənəsinin bu arzusunun gerçəkləşməsi üçün uca tanrıya üz tutur, nənəsinin görmədiyi o gözəl günü oğlu ilə nəvəsinin görməsini arzulayır:

Nəm torpağa düşən saf toxum kimi
Cücərə nənəmin, kaş arzuları.
Nənəm görmədiyi o gözəl günü
Oğluylla nəvəsi görəydi barı. (2, s.42)

Yeri gəlmişkən bildirirəm ki, 1990-cı ildə yollar açıldıqdan sonra 1990-cı ilin mart ayında-bayram günlərində o taya-Təbrizə gedən minlərlə soydaşımızın içərisində şair Əliyər Yusifli də var idi. Asim Yadigar isə bu yollardan ilk dəfə 1991-ci il fevral ayının 2-də keçib. Və şairin bu mövzuda çox maraqlı şeirləri yaranıb.

1974- çü ildə Asim Yadigar “Şairlər kövrək olur” şeirini də yazır. Naxçıvanda Araz Su Elektrik Stansiyasının tikilməsi ilə əlaqədar yeni bir bənd yaradılır. Bu bəndlə əlaqədar Araz çayı da böyüyərək dəryaçaya-gölə oxşayır. Şair bunu belə mənalandırır ki, şairlər Naxçıvana gələndə həmişə kövrəklirlər. Çünki buradan Təbrizin yolu yaxın görünür. Amma bu göl Arazı bir az da böyüdərək keçilməz səddə-sərhəddə döndərir. Araz isə qəlbi daş olduğu üçün bunu duymur:

Arazın mürgü vuran quzu dalğaları tək,
Uyuyur qeyrətimiz, cürətimiz bu yerdə
Gündən-günə böyüyən xan Arazın özütək
Gündən-günə böyüyür həsrətimiz bu yerdə. (135,s.174)

Naxçıvana qonaq gələn şairlərin kövrəkliyinin səbəbini şair şeirin son bəndində belə açıqlayır:

Naxçıvana gələndə şairlər kövrək olur,
Bu kövrəklik, həzinlik sormayın ki nədəndir.
Bu yurda qonaq gələn şairləri kövrəldən
Bütövlüyə can atan paralanmış Vətəndir (135, s.174)

Şairin 1970-ci illərdə yazdığı “Qoy yormasın yollar səni”, “Görüşünə gələcəyəm”, “Nə bilmək olar” şeirlərində də Cənub nisgili, Təbriz həsrəti özünü açıq-aydın şəkildə göstərir. Bu baxımdan Asim Yadigarın “Yora bilməz yollar məni” şeirinin müəllifi Mədinə Gülgünə yazdığı “Qoy yormasın yollar səni” şeiri də maraqlıdır:

Şeirlərin qatar-qatar
 Ürəyindən qatarlanır.
 “Dənizin də sahili var”,
 Qoy yormasın yollar səni.

Yollarına gül döşərəm,
 Yadların gözün deşərəm.
 Səninlə bir döyüşərəm,
 Qoy yormasın yollar səni. (1, s.16-17)

Şair inanır ki, Təbrizin yolları açılacaq, Təbriz sevdalı olan Mədinə Gülgün ömür-gün yoldaşı şair Balaş Azəroğlu ilə Təbrizə, Ərdəbilə gedəcəklər:

Ümid adlı kəhərin var,
 Günəş gözlü səhərin var.
 Təbriz adlı səfərin var,
 Qoy yormasın yollar səni! (1, s.17)

Bu arzu da gerçək həqiqətə çevrildi. Yollar onları yora bilmədi 1989-cu ilin son günündə sökülən sərhəd dirəkləri vüsala uzanan körpüyə döndü. Bu yollardan çoxları keçib getdi-Balaş Azəroğlu da, Söhrab Tahir də.

Xalq şairləri Mədinə Gülgün, Balaş Azəroğlu, Söhrab Tahir, Əli Tudə, Hökümə Bülluri Asim Yadigarın sevdiiyi şairlərdəndir. Bildiyimiz kimi bu şairlər 1946-cı ildə İranda Azər inqilabı qanla yatırıldıqdan sonra bu taya gəlmişdilər. Amma onların doğmaları o tayda qalmışdı. Söhrab Tahirin də anası Nəsibə xanım və qardaşı Firudin o tayda qalmışdılar. Asim Yadigarın 1979-cu ildə qələmə aldığı “Görüşünə gələcəyəm” şeiri Söhrab Tahirə həsr olunub. Bu şeirdə ağrı-acı var. Həmin ildə şair Söhrab Tahirin anası uzun ayrılıqdan sonra çətinliklə də olsa icazə alıb Bakıya gələ bilməmişdi. Onun oğlu ilə görüşünə həmin dövrdə şairlərimiz bir neçə şeir yazmışdılar. Söhrab Tahirin anası bir ay Bakıda qalıb oğlu ilə görüşmüş və qayıtdıqdan sonra o tayda dünyasını dəyişmişdi. Amma şairə anasının dəfnində iştirak etməyə icazə verilməmişdi. Asim Yadigar da bu ağrını həmin şeirində Söhrab Tahirin dilindən belə qələmə almışdı:

Bu nə xəbər idi, bu nə qəm idi,
 Əyilməz qəddimi əydi, ay ana.
 Ölümün yol gələn güllə kimiydi-
 Burda ürəyimdən dəydi, ay ana.
 Sevincim səninlə getdi, qayıtmaz,
 Daha nə sevinib-gələcəyəm mən.
 Qəbrini öpməsəm ürəyim partlar
 Sənin görüşünə gələcəyəm mən. (1, s 14)

Şeirdə müəllifin də, Söhrab Tahirin də gələcəyə ümidi var. Bu ümid ondan ibarətdir ki, yollar açılacaq, həsrətlilər bir-birinə qovuşacaqlar:

Ayağa qalxıbdı bacım, qardaşım,
 Meydanda şir kimi döyüşmək istər.
 Bu tayda nə qədər qardaş-bacım var,
 Yatdığım torpaqla görüşmək istər.
 Bu yolda ölsəm də gül dodaqlardan
 Həsərət kəlməsini siləcəyəm mən.
 Bakıya gəldiyin bu yollar ilə
 Sənin görüşünə gələcəyəm mən! (1, s.14)

1992-ci ilin may ayında ulu öndər Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri işləyən zaman xalq şairləri Bəxtiyar Vahabzadə, Nəriman Həsənzadə, Söhrab Tahir və Balas Azəroğlu Naxçıvana gəlmiş və buradan da o taya getmişdilər.

Asim müəllimin hələ 1979-cu ildə yazdığı “...Nə bilmək olar” adlı şeirində ümidverici belə misralar vardı:

Sərhədə çatanda qırılan yollar
 Bu taydan o taya uzandı bəlkə -
 “Dünyanın işini nə bilmək olar”. (2, s.36)

Həqiqətən də dünyanın işini bilmək olmur. 1983-cü ildə şair başqa bir şeirində də sabaha daha böyük ümidlə baxır, yolların açılacağına olan ümidini kəsmirdi. Bu baxımdan onun “Mənin ümidimi qırmayın ancaq” şeiri olduqca maraqlıdır. Everest kimi böyük bir zirvəni addım-addım ölçən alpinistlər olduğu kimi nə vaxtsa Arazın suyundan içməyin, Xudafərin körpüsünün üstündən keçməyin də mümkün olacağını şair çox böyük inamla söyləmişdi:

Hələ Everest tək yüz-yüz zirvəni
 Kiçik addımlarla ölçən olacaq.
 Vüsal qılıncıyla həsrətimizi
 Kökündən doğrayan, biçən olacaq.
 Suyuna göz yaşı qarışan Araz,
 Qəm yemə, suyundan içən olacaq.
 Gözləri yol çəkən Xudafərinin
 Nə vaxtsa üstündən keçən olacaq.
 Olacaq, olacaq, vallah olacaq,
 Mənim ümidimi qırmayın ancaq. (2, s.37)

“Araz sahilində düşüncələr” şeirini şair 1982-ci ildə Ordubad rayonunun Kotam kəndində yazıb. Bu kəndin aşağı hissəsindən Araz çayına baxanda sərhəd dirəkləri gözə görünür. Yarğan olduğu üçün sərhəd dirəkləri dərə boyunca çəkilib. Şeirdə yurdumuzu qılınc kimi yarıya bölən Araza sarı yüyürən şairin sevinc hissəsinin bir anda ağrıya çevrilməsinin şahidi oluruq. Arazın qırağında tikanlı məftilləri görməyən şair sevincək Araza doğru yüyürür, o elə bilir ki, burada sərhəd simləri yoxdur ... və şair birdən-birə tikanlı məftillərlə üz-üzə dayanır:

Qaçırdım sevincək dağlara sarı,
 Çatdıqca dikəlib qalxırdı dağlar.
 Çatıb qaşlarını insansayağı
 Mənalı-mənalı baxırdı dağlar...

...Tikanlı məftillər bir nizə kimi
 Deşdi gözlərimi, deşdi, qoymayın.
 Hər iki sahilin gül açan qəmi
 Araztək sinəmdən keçdi, qoymayın. (2, s.41)

Şair bir az arxaya çəkilir, dərə boyu çəkilən sərhəd məftilləri yenidən görünməz olur. Sərhəd məftillərini görməyən şair yazır:

Alışdım bu yerdə odsuz, aloysuz,
 Qəlbimin Araztək axdı al qanı.
 Bu yerdən baxanda bütöv görürdüm
 İkiyə bölünmüş Azərbaycanı. (2, s.42)

Bir şair kimi vətəninin, yurdunun taleyinə biganəlik Asim Yadigarın yaradıcılıq xarakterinə uyğun deyil. Çünki bir insan kimi, bir şair kimi o, həmişə Vətənin bütövlüyü uğrunda mübarizə aparan tarixi qəhrəmanları, tarixi şəxsiyyətləri heç vaxt unutmur, əksinə onlarla fəxr edir və onları dönə-dönə öz şeirlərində vəsf etməkdən yorulmur. Bu mənada şairin 1986-cı ildə qələmə aldığı “Döyüş bayraqlı şəhərim” şeiri inqilabi ruhuna görə digər şeirlərindən tamamilə fərqlənir. Sərbəst vəzndə yazılmış bu şeirdə şair sanki İlham atının başını buraxıb, fikirlər heca vəznində olduğu kimi qəliblər məngənəsində sıxılıdır:

XX əsrin səksən ilini döyüşdü Təbriz,
 Döyüşəcək bəlkə sonuna qədər.
 Döyüşəcək övladlarının damarındakı
 Son damla qanına qədər.
 Təbriz-qınından sıyrılmış qılıncdır,
 Qınına girməyəcək.
 Elə sözünü də qılıncı deyəcək.(10, s.118)

Təbriz tarixən inqilablar şəhəri, qəhrəmanlar yurduudur. Bu şəhər həm də tarixdə neçə-neçə azadlıq sevən şəxsin doğma beşiyidir:

Təbriz öz azadlığı uğrunda
 Milyon-milyon oğul böyütmüş,
 Milyon-milyon oğul itirmiş anadır.
 Təbriz –döyüş meydanıdır.
 Dünən doğulan körpəsi
 Bu günün Səttarxanıdır,
 Bu gün doğulan körpəsi
 Sabahın Pişəvərisi.
 Hələ indiyə kimi
 Döyüş meydanlarında
 Ağ bayraq qaldırmayıb Təbriz.
 Zindanlardan gəlsə də səsi
 Ağ bayraq götürməyəcək oğulu, qızı.
 Bir rəngdə olub,
 Bir rəngdə də olacaq onun döyüş bayrağı –
 Qan rəngində-qırmızı.(10, s. 118)

Şair oxucusuna demək istəyir ki, azadlıq yolunda milyon-milyon oğullar qurban getsə də azadlıq eşqimiz sönməməlidir. Onu yeni nəsillər yenidən alovlandırmalı, azadlıq məşəli yenidən başımız üstündə alovlanmalıdır:

...O rəngdən bayram paltarı geyəcək
 Təbriz səadətə qovuşan zaman
 Arzumuzdakı Azərbaycan.
 Az qalır o günə,
 Doğulacaq o gün
 Arzularımızın üfüqlərindən.
 Durub sevinc içində baxarıq, qardaş,
 Görərik nə qədər insan keçib gedir
 O gün Xudafərindən. (10, s.118-119)

Bu bir şair arzusudur. Bir insan, bir şair, bir vətəndaş kimi Asim Yadigar o günün eşqi ilə yaşayıb və yaşayır. Azadlığı, müstəqilliyi olmayan millətin yer üzündə yaşamağa da haqqı yoxdur. Azadlığı olmayan millət kölə kimi, əsir kimi yaşayan insan kimidir. Ona görə də əlli milyonluq xalq ayağa qalxıb bütövlük nəğməsi oxumalıdır:

Babalarımız görməsə də,
 Sən də, mən də görəcəyik o günü.
 Görəcəyik bütöv bir xalqın
 Bütöv sevincini, gülər üzünü.
 O gün təzədən eşidəcəyik
 Səttarxanın, Xiyabaninin,
 Pişəvərinin səsini.
 Görəcəyik döyüş meydanlarında
 Güllələrdən deşik-deşik olmuş
 Qızıl bayraqlar üzərində
 Doğma ana dilində süd rəngiylə yazılmış
 “TƏBRİZ AZADDIR” cümləsini. (10, s. 119)

Asim Yadigarın yaradıcılığında Cənubla bağlı maraqlı şeirlər çoxdur. Şair hər bir şeirinin də yaranma anı haqqında maraqlı fikirlər söyləyir. O qeyd edir ki, 1986-cı ildə Moskva yaxınlığındakı Ruz sanatoriyasında istirahət edərkən qələm dostum yazıçı Bayram İsgəndərli ilə birlikdə qonşu Doroxova sanatoriyasına getdik. Moskva çayı həmin ərəzidən də keçir. O çayın üzərində böyük bir asma körpü var idi. Hər ikimiz körpüdən o biri sahilə keçəndə körpünün örpünün üzərində bir anlıq ayaq saxladım və düşündüm ki, görəsən nə vaxtsa Araz çayının üzərindəki körpüdən də keçə biləcəyəmmi? Həmin gün “Ən böyük çay” adlı şeirim yarandı. O kiçik şeir mənə yükü ilə çox böyükdür:

Soruşdular: - Dünyada
 Ən böyük çay hansıdır?
 -Arazdır, Araz dedim.
 Bu dünyada Arazdan
 Böyük çay olmaz dedim.
 Uzunluğu ölçülər,
 Eni ölçülən deyil.
 Əsr yarım yol getdik,
 Hələ keçilən deyil.
 Suyu su deyil, oddur,

Yandırır o, yaxır o.
 Elə nəhəng çaydı ki,
 Bir torpağa sığışmır –
 Milyon – milyon insanın
 Ürəyindən axır o. (1, s.15)

Asim Yadigarın həsrət dolu misralarının son nöqtəsi 1989-cu ilin son günündə yazdığı “Azadlıq” şeiri ilə qoyulub. Həmin gün azadlıq arzusu ilə ayağa qalxan minlərlə naxçıvanlı sərhəd hərəkətində yaxından iştirak etmiş, son olaraq həmin gün sərhəd məftilləri dağıdılmış, sərhəd dirəkləri yandırılmışdır. Asim Yadigar həmin gün səhər sərhədə getməmişdən əvvəl özünün “Azadlıq” şeirini yazaraq evdən çıxıb. Və onun həmin gün “Ata, sən getmə” – deyən körpə qızlarına son sözü də bu olub: -“ Bütün uşaqlar öz atalarına getmə deyir, bəs onda bu işi kim görəcək. Əgər qayıtmasam, deyərsiniz ki, bu şeir atamın sonuncu şeiridir”. O, tələm-tələsik yazdığı şeirin üzünü köçürüb qızlarına verir, əlyazmasını isə özü ilə götürür. Həmin şeirə görkəmli türk şairi Nazim Hikmətin “Azadlıq gözəl şeydir, qardaşım!” mısrası epiqraf seçilib. Həmin şeir budur:

Bu gün tarixi gündür:
 “Ölüm ya olum” kəlməsi dodağımızda,
 Başımız üstündə qızıl Günəş,
 Ay-ulduz şəkli bayrağımızda.
 Aylı-ulduzlu günlərimə üz tuturam.
 “Öldü var, döndü yoxdu” – deyib,
 Bütün qorxularımı unuduram.
 Bu gün sərhəd məftillərindən
 Azadlığımıza heykəl qoyacağam.
 Həsrətimin gözünü oyacağam.
 Bu gün ya sinəmdə söndürəcəm
 Qurşunların odunu,
 Ya da duyacağam
 Azadlığın dadını. (2, s.43)

Bu şeirdən sonra Asim Yadigarın şeirlərində həsrət motivləri öz yerini vüsəl dolu şeirlərə verir. Göründüyü kimi, Cənub mövzusu Asim Yadigar yaradıcılığında xüsusi yer tutur. Şairin bu mövzuda yazdığı əsərləri öz orijinallığı ilə diqqəti cəlb edir. Məqaləmizdə həmin mövzu geniş araşdırılmışdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Asim Yadigar. Zirvə yolu. Bakı: Şirvannəşr, 1988, 72 s.
2. Asim Yadigar . Unut bu sevdanı. Bakı: Şirvannəşr, 2000, 132 s.
3. Asim Yadigar. Oğul dağı. Bakı: Şirvannəşr, 2000, 32 s.
4. .Günay Şirəliyeva. Asim Yadigarın yaradıcılığında Qarabağ mövzusu, yurd itkisinin ağrısı, şəhidlik. “Ədalət” qəzeti, 8 oktyabr, 2019.

**Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu,
 filologiya üzrə fəlsəfə doktoru
 e-mail: shiraliyeva.g@mail.ru*

Gunay Shiraliyeva

THE THEME OF SOUTH IN THE WORK OF ASIM YADIGAR

Asim Yadigar is one of the prominent figures of the Nakhchivan literary environment. The theme of south has a special place in the works of the poet, who won the deep sympathy of the literary community with his poems, dramas of different styles and themes. As a poet, Asim Yadigar has always loved his homeland, guarded the freedom of the north and south of his homeland.

The article also analyzes the works of the poet on the theme of south and clarifies the issues that need to be resolved. The analysis and research allows us to say that the works on the Southern theme of the poet are very interesting in their form, content and characteristic features. As a result of research, the author has obtained a number of interesting scientific results.

Keywords: *Asim Yadigar, the theme of south, poem, poet, literary environment*

Гюнай Ширалиева

ТЕМА ЮГА В ТВОРЧЕСТВЕ АСИМА ЯДИГЯРА

Одним из видных деятелей Нахчыванской литературной среды является Асим Ядигяр. Тема Юга занимает особое место в творчестве поэта, завоевавшего глубокое признание литературной общественности своими стихами, поэмами, драмами различной тематики. Как поэт, Асим Ядигяр всегда любил свою Родину, свою землю, стоял на страже свободы своей Родины.

В статье также были проанализированы произведения поэта на тему юга, разъяснены вопросы, ожидающие решения. Проведенный анализ и исследования позволяют сказать, что произведения на тему Юга в творчестве поэта достаточно интересны по своей форме и содержанию, характерным особенностям. В результате проведенных исследований автор получил ряд интересных научных результатов.

Ключевые слова: *Асим Ядигяр, тема Юга, поэзия, поэт, литературная среда*

(Filologiya elmləri doktoru Fərman Xəlilov tərəfindən təqdim olunmuşdur)

Daxilolma: **İlkin variant 20.09.2020**
 Son variant 23.11.2020